
РОЗДІЛ IV. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 347.736

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.1.72>

АРБІТРАЖНИЙ КЕРУЮЧИЙ У СПРАВІ ПРО НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Бутирський А.А.,*доктор юридичних наук, професор,
суддя Господарського суду Чернівецької області
ORCID: 0000-0002-3225-7017***Бутирська І.А.,***кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
ORCID: 0000-0002-6827-9939*

Бутирський А.А., Бутирська І.А. Арбітражний керуючий у справі про неплатоспроможність фізичної особи.

У справах про банкрутство фізичних осіб діяльність арбітражного керуючого має певні особливості, обумовлені специфікою даної категорії справ. Метою статті є виявлення та розкриття особливостей правового статусу арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи.

У статті проаналізовано положення ст. ст. 12 та 114 Кодексу України з процедур банкрутства, якими регламентуються права та обов'язки арбітражного керуючого, виділено специфічні права та обов'язки, характерні виключно для діяльності арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи.

Проаналізовано судову практику в частині вирішення питань щодо оплати праці арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність, можливості зобов'язання кредиторів сплатити кошти за відшкодування витрат арбітражного керуючого, можливості стягнення витрат на правову допомогу у процедурах банкрутства за результатами розгляду заяв, пов'язаних із окремими процедурами банкрутства.

За результатами проведеного дослідження автори доходять висновку, що перелік прав та обов'язків арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи загалом є подібним до прав та обов'язків арбітражного керуючого у справі про банкрутство юридичних осіб, проте існують і специфічні права та обов'язки, обумовлені специфікою даної категорії справ. У справі про неплатоспроможність фізичної особи сплата винагороди арбітражному керуючому має специфічний характер: авансування винагороди арбітражному керуючому здійснюється боржником, додаткова грошова винагорода встановлюється за бажанням кредиторів, а основна грошова винагорода сплачується за рахунок боржника та кредиторів (на відміну від справи про банкрутство юридичної особи, де сплата основної грошової винагороди розподіляється між кредиторами у випадку відсутності коштів у боржника). Діяльність залучених арбітражним керуючим осіб оплачується за рахунок коштів боржника або за рахунок кредиторів за відсутності коштів у боржника. Проте, в останньому випадку необхідним є рішення зборів кредиторів, які погоджують сплату грошових коштів залученим на договірних засадах особам.

Ключові слова: неплатоспроможність фізичних осіб, банкрутство, арбітражний керуючий, керуючий реструктуризацією боргів, керуючий реалізацією майна боржника.

Butyrskiy A.A., Butyrskaya I.A. Arbitration manager in case of personal insolvency.

In cases concerning the bankruptcy of individuals, the activities of the arbitration manager have certain peculiarities determined by the specific nature of this category of cases. The purpose of this

article is to identify and reveal the distinctive features of the legal status of the arbitration manager in individual insolvency proceedings.

The article analyzes the provisions of Articles 12 and 114 of the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures, which regulate the rights and duties of the arbitration manager. It highlights specific rights and obligations characteristic exclusively of the arbitration manager's activities in cases of individual insolvency.

Judicial practice is analyzed regarding the issues of remuneration for the arbitration manager in individual insolvency proceedings, the possibility of obliging creditors to reimburse the arbitration manager's expenses, and the possibility of recovering legal assistance costs in bankruptcy procedures based on the results of applications related to particular bankruptcy procedures.

Based on the conducted research, the authors conclude that the list of rights and obligations of the arbitration manager in individual insolvency cases is generally similar to those in corporate bankruptcy proceedings. However, there are certain specific rights and obligations arising from the peculiarities of this category of cases. In individual insolvency proceedings, the payment of remuneration to the arbitration manager has a specific nature: the advance payment of remuneration is made by the debtor, additional remuneration may be established at the creditors' discretion, and the basic remuneration is paid by both the debtor and the creditors (unlike in corporate bankruptcy cases, where the main remuneration is distributed among creditors if the debtor has no funds).

The activities of persons engaged by the arbitration manager are paid either at the expense of the debtor's funds or, in the absence thereof, at the expense of the creditors. However, in the latter case, a decision of the creditors' meeting is required to approve the payment to such contracted persons.

Key words: individual insolvency, bankruptcy, arbitration manager, debt restructuring manager, property realization manager.

Постановка проблеми. Арбітражний керуючий є одним із ключових учасників провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність), адже він як професійний учасник конкурсного процесу покликаний урівноважувати інтереси боржника та кредиторів, при цьому забезпечуючи законність процедури. У справах про банкрутство фізичних осіб діяльність арбітражного керуючого має певні особливості, обумовлені специфікою даної категорії справ. У зв'язку з цим актуальним видається дослідження особливостей правового статусу арбітражного керуючого у справах про неплатоспроможність фізичних осіб.

Метою даного дослідження є виявлення та розкриття особливостей правового статусу арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи.

Стан опрацювання проблематики. Дослідженням актуальних питань відновлення платоспроможності боржника та банкрутства займаються такі вчені, як: О. Беянович, О. Бірюков, Л. Грабован, М. Гурін, В. Джуно, В. Дутка, Ю. Кабенко, Л. Ніколенко, Б. Поляков, Р. Поляков, П. Пригуза, В. Радзивілюк, Т. Степанова та інші. Не зважаючи на значний науковий доробок згаданих науковців, доводиться констатувати, що актуальними та такими, що потребують дослідження, залишаються питання особливостей участі арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи.

Виклад основного матеріалу. Арбітражні керуючі є невід'ємною і необхідною складовою у справах про банкрутство, без призначення яких законодавством не передбачено застосування господарським судом судових процедур до боржника [1, с. 336]. Правове регулювання статусу арбітражного керуючого у справі про банкрутство завжди зазнає змін, які є реакцією законодавця на виклики того чи іншого часу [2, с. 70]. Це не випадково, оскільки арбітражний керуючий – одна з основних фігур у справі про банкрутство (неплатоспроможність), від роботи якого залежить хід усієї процедури.

Арбітражний керуючий у справі про неплатоспроможність боржника – фізичної особи, фізичної особи – підприємця виконує свої повноваження в якості керуючого реструктуризацією боргів або керуючого реалізацією майна боржника.

Б. Поляков та В. Радзивілюк зазначають, що регламентація правового статусу ключової процесуальної фігури справи про банкрутство – арбітражного керуючого породила цілу низку проблем на практиці. Щоби реалізовувати надані йому повноваження у процедурі банкрутства, арбітражний керуючий повинен бути незалежним від комітету кредиторів [3, с. 19]. Проте, він не може бути повністю незалежним від комітету кредиторів, адже останній визначає кандидатуру арбітражного керуючого для здійснення повноважень ліквідатора (керуючого санацією), пропонує кандидатуру арбітражного керуючого у випадку відсторонення діючого арбітражного керуючого. Крім того, комітет кредиторів може ініціювати процедуру відсторонення арбітражного керуючого у порядку ст. 28 Кодексу України з процедур банкрутства (далі – КУЗПБ).

Згідно ст. 1 КУзПБ керуючий реструктуризацією – це арбітражний керуючий, призначений господарським судом у справі про неплатоспроможність фізичної особи для здійснення реструктуризації боргів боржника, а керуючий реалізацією – це арбітражний керуючий, призначений господарським судом у справі про неплатоспроможність фізичної особи для здійснення реалізації майна банкрута та задоволення вимог кредиторів.

КУзПБ імперативно зобов'язує арбітражного керуючого здійснювати всю повноту дій, спрямованих на виявлення і повернення активів боржника, та при цьому діяти добросовісно, розумно, з метою, з якою надано повноваження, щомісячно звітувати кредиторам і суду про виконану роботу [4, с. 210].

Загальний перелік прав арбітражного керуючого наведено у ч. 1 ст. 12 КУзПБ, натомість ч. 1 ст. 114 КУзПБ додатково виділяє право арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи отримувати інформацію з державних реєстрів, у тому числі з бюро кредитних історій, у порядку, передбаченому законодавством, та здійснювати огляд майна боржника.

Також в арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи є низка особливих обов'язків (брати участь у розробленні плану реструктуризації боргів боржника, здійснювати перевірку декларацій про майновий стан боржника), а загальні обов'язки мають певні особливості.

Такі особливості обов'язків арбітражного керуючого обумовлені специфікою справи про неплатоспроможність фізичної особи, яка, на відміну від юридичної особи, завжди реально існує. Це стосується, наприклад, проведення огляду майна боржника (інвентаризації), що є дієвим механізмом виявлення активів боржника. У випадку з юридичною особою подекуди трапляється, що вона зареєстрована в офісному приміщенні, ніколи там не з'являлась, а відтак і проведення інвентаризації носить формальний характер, тобто арбітражний керуючий складає акт про відсутність майна і на цьому огляд майна боржника завершено.

На відміну від юридичної особи, фізична особа завжди реально існує, оскільки саме вона ініціювала справу про неплатоспроможність. Відтак, арбітражний керуючий у такому разі зобов'язаний прийти за адресою реєстрації (проживання) такої фізичної особи, перевірити наявність майна, відокремити майно боржника від майна інших осіб тощо.

Якщо ж боржник виїхав за кордон і проживає там, то вбачається неможливим провести інвентаризацію майна таких осіб, оскільки боржник повинен бути присутнім при проведенні інвентаризації (ст. 130 КУзПБ, ч. 2: не пізніше 30 днів з дня введення процедури погашення боргів боржника керуючий реалізацією майна спільно з боржником проводить інвентаризацію майна боржника та визначає його вартість), що призводить до залишення заяви про відкриття справи про неплатоспроможність фізичної особи без розгляду.

Перелік обов'язків арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи загалом є подібним до обов'язків арбітражного керуючого у справі про банкрутство юридичних осіб, проте існують і специфічні обов'язки, а саме:

- брати участь у розробленні плану реструктуризації боргів боржника, забезпечити його розгляд зборами кредиторів та подання на затвердження до господарського суду (п. 7 ч. 2 ст. 114 КУзПБ);
- здійснити перевірку декларацій про майновий стан боржника;
- якщо планом реструктуризації передбачено продаж майна боржника, звітувати перед господарським судом та зборами кредиторів про результати продажу майна боржника протягом трьох робочих днів з дня такого продажу (п. 10 ч. 2 ст. 114 КУзПБ).

Наведені у ч. 2 ст. 114 КУзПБ обов'язки арбітражного керуючого носять загальний характер і є обов'язковими як для керуючого реструктуризацією боргів, так і для керуючого реалізацією майна боржника. Натомість в інших нормах КУзПБ встановлено індивідуальні обов'язки для керуючого реструктуризацією боргів та для керуючого реалізацією майна боржника.

Розроблення плану реструктуризації боргів боржника є ключовим завданням арбітражного керуючого у процедурі реструктуризації боргів боржника, що також є особливістю повноважень арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи.

Верховний Суд у постанові від 26 травня 2022 року у справі № 903/806/20 наголошує на ключовій ролі арбітражного керуючого на цьому етапі справи про неплатоспроможність фізичної особи (*реструктуризація боргів боржника – А.Б., І.Б.*), адже саме йому належить подати суду на затвердження план реструктуризації боргів боржника, тому керуючий реструктуризацією зобов'язаний забезпечити розроблення такого плану відповідно до вимог статті 124 КУзПБ та з урахуванням економічно обґрунтованих пропозицій сторін, а також у встановлені строки подати його на схвалення зборам кредиторів та для затвердження – суду [5].

Перевірка декларацій про майновий стан боржника є однією з основних функцій арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи, оскільки її мета – встановити повний

і достовірний перелік активів та зобов'язань боржника, виявити можливі факти приховування майна та/або доходів боржника.

Звіт керуючого реструктуризацією про результати перевірки декларацій боржника є одним із ключових процесуальних документів у справі про неплатоспроможність фізичної особи, оскільки є засобом перевірки добросовісності боржника.

Своєчасне та належне виконання керуючим реструктуризацією завдань з перевірки майнового стану боржника є запорукою адекватної оцінки стану неплатоспроможності боржника та його можливостей погасити борг, а отже, сприятиме досягненню компромісу під час узгодження сторонами плану реструктуризації боргів (постанова Верховного Суду від 21 травня 2025 року у справі № 902/333/24) [6].

Згідно ч. 3 ст. 114 КУЗПБ у разі відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень установи банків, в яких відкрито спеціальний рахунок для розрахунків з кредиторами, зобов'язані переказати кошти з такого рахунку на рахунок нового арбітражного керуючого, призначеного господарським судом для виконання повноважень керуючого реструктуризацією або керуючого реалізацією майна боржника.

Банк переказує кошти на спеціальний рахунок для розрахунків з кредиторами, відкритий новим арбітражним керуючим на підставі платіжної вимоги такого арбітражного керуючого.

Положення ч. 3 ст. 114 КУЗПБ за змістом збігаються з п. 54 Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків, затверджені Постановою Правління Національного банку України від 29 липня 2022 року № 162, яка передбачає, що банк відкриває поточний (спеціальний/окремий) рахунок арбітражному керуючому (керуючому реструктуризацією, керуючому реалізацією) у порядку, визначеному в пункті 50 розділу III цієї Інструкції, для проведення процедури реструктуризації боргів/погашення боргів боржника – фізичної особи/фізичної особи – підприємця. Арбітражний керуючий додатково подає копію ухвали суду про відкриття провадження в справі про неплатоспроможність боржника – фізичної особи (фізичної особи – підприємця) та введення процедури реструктуризації боргів боржника/про визнання боржника – фізичної особи (фізичної особи – підприємця) банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника, засвідчену в установленому законодавством України порядку або уповноваженим працівником банку.

Поточні (спеціальні/окремі) рахунки використовуються для здійснення операцій, передбачених Кодексом України з процедур банкрутства.

Банк, у якому відкрито поточний (спеціальний/окремий) рахунок для розрахунків із кредиторами, зобов'язаний у разі відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень переказати кошти з такого рахунку на рахунок нового арбітражного керуючого, призначеного господарським судом для виконання повноважень керуючого реструктуризацією або керуючого реалізацією майна боржника.

Згадана норма права визначає обов'язок банку переказати кошти з рахунку арбітражного керуючого, який був відсторонений судом від виконання повноважень керуючого реструктуризацією або керуючого реалізацією майна боржника, на рахунок нового арбітражного керуючого.

Переказ коштів на спеціальний рахунок для розрахунків з кредиторами, відкритий новим арбітражним керуючим, здійснюється банком на підставі платіжної вимоги такого арбітражного керуючого.

Таким чином, ч. 3 ст. 114 КУЗПБ є «технічною нормою» у банкрутстві, оскільки визначає алгоритм дій банку, який не є учасником справи про неплатоспроможність у конкретному випадку.

Арбітражний керуючий виконує повноваження за грошову винагороду. Грошова винагорода арбітражного керуючого складається з основної та додаткової грошових винагород. Розмір додаткової грошової винагороди передбачено у КУЗПБ, а виплата такої винагороди залежить від продуктивності діяльності арбітражного керуючого, а саме: якщо робота проведена якісно (повернуто майно боржника або погашені вимоги кредиторів), то арбітражний керуючий отримує таку винагороду, якщо ж дії арбітражного керуючого не призвели до позитивного результату, то і винагорода не виплачується [7, с. 30].

Взагалі, у справі про неплатоспроможність фізичної особи сплата винагороди арбітражному керуючому має специфічний характер. Так, авансування винагороди арбітражного керуючого здійснюється боржником, додаткова грошова винагорода встановлюється за бажанням кредиторів, а основна грошова винагорода сплачується за рахунок боржника та кредиторів (на відміну від справи про банкрутство юридичної особи, де сплата основної грошової винагороди розподіляється між кредиторами у випадку відсутності коштів у боржника).

З цього приводу Західний апеляційний господарський суд у постанові від 05 червня 2025 року у справі № 914/2585/21 вказав, що оплата праці арбітражного керуючого презюмується, однак

здійснювати таку необхідно за рахунок боржника, який є ініціатором справи про неплатоспроможність і який, за результатами її завершення, отримує прощення боргів, а не в повному обсязі з кредиторів, які лише з ініціативи боржника стали учасниками справи про неплатоспроможність, і грошові вимоги яких у більшій мірі є списаними, а не задоволеними [8].

Арбітражний керуючий має право також на додаткову винагороду, яка встановлюється кредиторами за рахунок власних коштів. Встановлення додаткової винагороди є правом кредиторів, а не обов'язком.

Верховний Суд у постанові 19 листопада 2020 року у справі № 910/726/20 вказав, що норми статті 116 КУЗПБ не містять положень про можливість розподілити між кредиторами зобов'язання сплатити кошти за відшкодування витрат арбітражного керуючого, пов'язаних з виконанням ним повноважень у справі в перші три місяці провадження, та обов'язку для кредиторів щодо створення фонду для авансування грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого. Положеннями ст. 114 КУЗПБ передбачено право кредиторів за рахунок власних коштів встановити арбітражному керуючому додаткову винагороду, а не здійснити авансування винагороди арбітражному керуючому [9].

У справі про неплатоспроможність фізичної особи може виникнути ситуація, за якої арбітражний керуючий не матиме належної компетенції для виконання певних дій.

За таких умов арбітражний керуючий може залучати на договірних засадах інших осіб та спеціалізовані організації для забезпечення виконання своїх повноважень. Діяльність залучених арбітражним керуючим осіб оплачується за рахунок коштів боржника або за рахунок кредиторів за відсутності коштів у боржника. Проте, в останньому випадку необхідним є рішення зборів кредиторів, які погоджують сплату грошових коштів залученим на договірних засадах особам.

КУЗПБ не визначає коло осіб, яких може залучати арбітражний керуючий, а відтак необхідність такого залучення залежатиме від обставин у кожній конкретній справі. Це може бути, до прикладу, спеціаліст з оцінки майна.

Частина 1 ст. 14 КУЗПБ передбачає, що арбітражний керуючий може мати помічника (помічників) на підставі трудового договору (контракту), який надає допомогу арбітражному керуючому під час здійснення ним заходів щодо відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом та виконує доручення арбітражного керуючого для забезпечення реалізації його повноважень.

Залучені арбітражним керуючим особи, такі як помічник арбітражного керуючого, спеціаліст, який має відповідну освіту, знання, кваліфікацію, тощо, зокрема задля визначення реальної площі належного боржникові майна та проведення його оцінки, можуть приймати участь в інвентаризації майна боржника.

Ю. Кабенюк справедливо наголошує, що арбітражний керуючий у процедурі банкрутства (неплатоспроможності) займає місце самостійного учасника, контроль за діяльністю якого здійснює як господарський суд, так і комітет кредиторів [10, с. 81].

З метою здійснення судового контролю у справі про неплатоспроможність дозвіл на залучення необхідних осіб надає господарський суд на підставі мотивованої заяви арбітражного керуючого про необхідність їх участі у справі, в якій зазначається розмір оплати їх послуг. При цьому суд перевіряє доцільність залучення таких осіб та дотримання арбітражним керуючим вимог КУЗПБ.

Поширеним прикладом є залучення арбітражним керуючим до участі у справі про неплатоспроможність для представлення своїх інтересів адвоката.

Щодо оплати таких витрат, Верховний Суд у постанові від 19 грудня 2023 року у справі № 922/1048/22 вказав, що стягнення на користь боржника витрат, які боржник поніс у зв'язку із розглядом окремих процедурних чи процесуальних питань у провадженні у справі про банкрутство сприятиме непропорційному навантаженню на учасників у справі про банкрутство та не відповідатиме меті процедури неплатоспроможності, а також може сприяти необґрунтованому збагаченню сторін у справ про банкрутство, оскільки законом прямо не передбачено стягнення витрат на правову допомогу у процедурах банкрутства за результатами розгляду заяв, пов'язаних із окремими процедурами банкрутства [11].

Висновки. Таким чином, перелік прав та обов'язків арбітражного керуючого у справі про неплатоспроможність фізичної особи загалом є подібним до прав і обов'язків арбітражного керуючого у справі про банкрутство юридичних осіб, проте існують і специфічні права та обов'язки, обумовлені специфікою даної категорії справ. У справі про неплатоспроможність фізичної особи сплата винагороди арбітражному керуючому має специфічний характер: авансування винагороди арбітражного керуючого здійснюється боржником, додаткова грошова винагорода встановлюється за бажанням кредиторів, а основна грошова винагорода сплачується за рахунок боржника та кредиторів (на відміну від справи про банкрутство юридичної особи, де сплата основної грошової винагороди роз-

поділяється між кредиторами у випадку відсутності коштів у боржника). Діяльність залучених арбітражним керуючим осіб оплачується за рахунок коштів боржника або за рахунок кредиторів за відсутності коштів у боржника. Проте, в останньому випадку необхідним є рішення зборів кредиторів, які погоджують сплату грошових коштів залученим на договірних засадах особам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Філатов В.А. Проблемні аспекти покриття витрат, пов'язаних з провадженням у справах про банкрутство. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. № 5. С. 334–343. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/10/54.pdf> (дата звернення: 01.11.2025).
2. Дутка В.В. Актуальні питання правового регулювання статусу арбітражного керуючого у справі про банкрутство. *Право і суспільство*. 2023. № 5. С. 66–71. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.5.11>.
3. Поляков Б., Радзивілюк В. Доктрина конкурсного процесу. *Право України*. 2021. № 4. С. 13–22. DOI: <https://doi.org/10.33498/louu-2021-04-013>.
4. Данілов А. Актуальні питання сплати грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого. *Право України*. 2020. № 10. С. 202–216. DOI: <https://doi.org/10.33498/louu-2020-10-202>.
5. Постанова Верховного Суду у складі судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду від 26 травня 2022 року у справі № 903/806/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105458809> (дата звернення: 01.11.2025).
6. Постанова Верховного Суду у складі суддів Касаційного господарського суду від 21 травня 2025 року у справі № 902/333/24. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127788369> (дата звернення: 01.11.2025).
7. Бутирський А.А., Ніколенко Л.М. Виплата винагороди арбітражному керуючому у справі про банкрутство: теоретичні і практичні проблеми. *Економіка та право*. 2021. № 2. С. 25–32. DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.02.025>.
8. Постанова Західного апеляційного господарського суду від 05 червня 2025 року у справі № 914/2585/21. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128166489> (дата звернення: 01.11.2025).
9. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 19 листопада 2020 року у справі № 910/726/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93229371> (дата звернення: 01.11.2025).
10. Кабенюк Ю. Участь арбітражного керуючого у справі про банкрутство (неплатоспроможність). *Право України*. 2021. № 4. С. 71–83. DOI: <https://doi.org/10.33498/louu-2021-04-071>.
11. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 19 грудня 2023 року у справі № 922/1048/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116288972> (дата звернення: 01.11.2025).